

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВО НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №7 від 31 січня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Право навколишнього середовища Європейського Союзу (англ. мовою)
Викладач (-і)	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Данилюк Леся Романівна (0342) 507822
Е-mail викладача	Данилюк Леся Романівна lesia.danyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/.</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Право навколишнього середовища Європейського Союзу» передбачає вивчення історії формування права навколишнього середовища Європейського Союзу та його місце у системі європейського права, предмету і структури, джерел, принципів права навколишнього середовища Європейського Союзу, ролі інституційного механізму Європейського Союзу у розвитку та застосуванні права навколишнього середовища Європейського Союзу. В межах особливої частини дисципліни аналізуватимуться режими збереження та охорони біологічного різноманіття у праві навколишнього середовища Європейського Союзу, правове регулювання у галузі попередження зміни клімату, правове регулювання поведінки з відходами у рамках Європейського Союзу, правові аспекти співпраці України і Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища.</p> <p>Право навколишнього середовища Європейського Союзу – порівняно нова галузь європейського права, яка динамічно розвивається усі останні роки під впливом міжнародно-правових процесів, особливо глобального масштабу. З іншого боку такий її розвиток має безпосередній вплив на сучасне міжнародне право навколишнього середовища та національне право усіх європейських держав, включаючи Україну.</p> <p>Європейське право виникло внаслідок активного розвитку інтеграційних процесів на європейському континенті, які привели до створення Європейського союзу – потужного об'єднання держав-членів, що не має аналогів у світі. Європейське право має особливі джерела права, процес нормотворчості та правозастосування, інституційний механізм і механізм за дотриманням норм.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми права Європейського Союзу, які регулюють відносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища і збереженням його окремих компонентів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни «Право навколишнього середовища Європейського Союзу» є сформувати у студентів необхідні юридичні знання щодо особливостей охорони навколишнього середовища за законодавством Європейського Союзу; акцентувати їхню увагу на важливості правових інститутів права навколишнього середовища Європейського Союзу; продемонструвати та довести їм</p>	

зростаючу роль права навколишнього середовища Європейського Союзу на сучасному етапі розвитку країни; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі охорони навколишнього середовища Європейського Союзу і збереження його окремих компонентів; представити їм норми права, які регулюють відносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів; показати значення вказаних норм та їх цінність для людства на шляху до сталого розвитку.

Завданнями вивчення дисципліни «Право навколишнього середовища Європейського Союзу» є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, які регулюють відносини пов'язані з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів; розвинути у них навички працювати з відповідними документами; навчити їх вмінню застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати закони формальної логіки в процесі інтелектуальної діяльності;
- здатність використовувати іншомовну літературу в професійній сфері;
- навички роботи в комп'ютерних мережах, збір, аналіз та управління інформацією, навички використання програмних засобів;
- знання та розуміння наукової правничої термінології;
- здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, вчасно подавати результат.

Фахові компетентності:

- здатність застосовувати в професійній діяльності положення європейського, національного та міжнародного законодавства, що регулює відносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів;
- компетентність у загальнотеоретичних проблемах права навколишнього середовища Європейського Союзу, питаннях нормотворення та правозастосування у відносинах, пов'язаних з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів;
- обізнаність щодо європейського права та проблем гармонізації законодавства України у сфері охорони навколишнього природного середовища із законодавством Європейського Союзу;
- здатність кваліфіковано застосовувати акти законодавства Європейського Союзу у відносинах, пов'язаних з охороною навколишнього середовища і збереженням його окремих компонентів;
- здатність кваліфікованого системного тлумачення відповідного законодавства.

Програмні результати навчання:

Здатність продемонструвати знання та розуміння:

- джерел права навколишнього середовища Європейського Союзу;
- передумов та історії формування права навколишнього середовища Європейського Союзу, його місця у системі європейського права;
- норм європейського та міжнародного законодавства, що регулюють відносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів;
- специфіки правовідносин охорони навколишнього середовища і збереження його окремих компонентів за законодавством Європейського Союзу;
- особливостей предмету, структури та принципів права навколишнього середовища

Європейського Союзу;

- ролі інституційного механізму Європейського Союзу у розвитку та застосуванні права навколишнього середовища Європейського Союзу;
- заходів щодо збереження та охорони біологічного різноманіття у праві навколишнього середовища Європейського Союзу;
- підходів до правового регулювання у галузі попередження зміни клімату у рамках Європейського Союзу;
- позицій щодо правового регулювання поводження з відходами у рамках Європейського Союзу;
- правових аспектів співпраці України та Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища.

вміння:

- тлумачити і застосовувати норми законодавства Європейського Союзу, які регулюють відносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища і збереженням його окремих компонентів;
- аналізувати підходи до регулювання відносини, пов'язаних з охороною навколишнього середовища Європейського Союзу і збереженням його окремих компонентів;
- досліджувати та порівнювати європейську, міжнародну і вітчизняну практику охорони навколишнього середовища і збереження його окремих компонентів;
- аналізувати положення національного законодавства на предмет імплементації норм права Європейського Союзу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовний модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Формування права навколишнього середовища Європейського Союзу та його місце у системі європейського права Topic 1. Formation of Environmental Law of the European Union and its place in the system of European Law	1	2	6
Тема 2. Предмет і структура права навколишнього середовища Європейського Союзу Topic 2. Subject and structure of Environmental Law of the European Union	1	2	6
Тема 3. Джерела права навколишнього середовища Європейського Союзу Topic 3. Sources of Environmental Law of the European Union	1	2	6
Тема 4. Принципи права навколишнього середовища	1	2	6

Європейського Союзу Topic 4. Principles of Environmental Law of the European Union				
Тема 5. Роль інституційного механізму Європейського Союзу у розвитку та застосуванні права навколишнього середовища Європейського Союзу Topic 5. The role of the European Union institutional mechanism in development and application of Environmental Law of the European Union		1	2	6
Змістовний модуль 2. Особлива частина				
Тема 6. Збереження та охорона біологічного різноманіття у праві навколишнього середовища Європейського Союзу Topic 6. Conservation and protection of biological diversity in Environmental Law of the European Union		1	2	6
Тема 7. Правове регулювання у галузі попередження зміни клімату в рамках Європейського Союзу Topic 7. Legal regulation in the field of climate change prevention within the European Union		2	2	8
Тема 8. Правове регулювання поводження з відходами у рамках Європейського Союзу Topic 8. Legal regulation of waste management within the European Union		2	2	8
Тема 9. Правові аспекти співпраці України і Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища Topic 9. Legal aspects of cooperation between Ukraine and the European Union in the field of environmental protection		2	2	8
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі змінами та доповненнями) – <i>текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf</i>			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u> . Робота виконується на 8 семінарському занятті. На контрольну виноситься 2 описові завдання, які оцінюються по 15 балів, 2 коротких завдання нормативного змісту, які оцінюються по 8 балів, 1 тестове завдання, яке оцінюється в 4 бали. Максимальний бал за контрольну становить 50. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</u>			

	https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена р. 4 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – залік.</p> <p>Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському (практичному) занятті, відповідно до Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік виносяться 3 описові завдання, які оцінюються по 30 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 10 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

8. Рекомендована література

1. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища: підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. Київ: Проміні, 2010. 510 с.
2. Лозо В. І. Становлення і розвиток правових основ екологічної стратегії Європейського Союзу. Харків: Право, 2008. 251 с.
3. Donald A. Environmental Protection and Human Rights. / A. Donald, S. Dinah. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 1124 p.
4. Sadeller N. Environmental Principles: From Political Slogans to Legal Rules. / N. de Sadeller. Oxford: Oxford University Press, 2002. 482 p.
5. Sands P. Principles of International Environmental Law. / P. Sands, J. Peel. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 992 p.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Данилюк Л. Р. Право навколишнього середовища Європейського Союзу: методичні вказівки і завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018. 17 с.
2. Данилюк Л. Р. Право навколишнього середовища Європейського Союзу: методичні вказівки і завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018. 11 с.

<https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>

Доц. Л. Р. Данилюк